

BELEIDSDOCUMENT VERTROUWENSCOMMISSIE/VEILIGE KERK

Vooraf

In de kerkenraadsvergadering van 22 januari 2019 is besloten voor De Morgenster een vertrouwenscommissie in te stellen en voor de eigen gemeente spelregels op te stellen. We doen dit op aanbeveling van de landelijke PKN en in aansluiting op het laatstgehouden overleg van de lokale PKN-gemeenten.

De PKN ondersteunt en adviseert hierover onder de themanaam 'veilige kerk'. Daar wil men een veilig klimaat bevorderen, waarin grensoverschrijdend gedrag niet voorkomt. Daarin is de vaststelling en toepassing van gezamenlijk gedragen regels een essentiële voorwaarde.

In de kerkenraadsvergadering van 26 februari 2019 is een notitie besproken en zijn enkele beleidskeuzes gemaakt.

Het stroomschema is de visuele weergave van wat er bij een klacht gebeurt.

Bij elkaar heeft dit geleid tot dit beleidsdocument veilige kerk.

De praktische uitwerking is vastgesteld in de KR-vergadering van 28 mei 2019.

Waar gaat het over

De kerkenraad vindt het belangrijk dat De Morgenster voor allen een veilige omgeving is.

De realiteit – en allerlei publicaties, ook van de landelijke PKN wijzen daarop – is dat je veilig voelen niet vanzelfsprekend is, ook niet in een kerkelijke omgeving. Het gaat dan niet zozeer over hoe de kerkdienst wordt ervaren, maar over allerlei momenten van contact daaromheen.

We vinden het passend ons daarvan bewust te zijn. We nemen de stelling uit publicaties over dat lang niet iedereen gemakkelijk zal aangeven dat grenzen worden overschreden.

Zodoende willen we aandacht geven aan bewustwording en een regeling instellen voor wanneer desondanks onveiligheid wordt ervaren.

Wat kunnen we doen aan preventie

De basis voor beleid is bewustwording binnen de gemeente. Bewustzijn van machtsongelijkheid onder gemeenteleden en de effecten daarvan. Machtverschillen tussen groepsleiding en deelnemers in het jeugdwerk, tussen ouderling en pastoraat, tussen diaken en cliënt, tussen vrijwilliger voor hand- en spandiensten en gemeentelid. Het effect kan zijn dat iemand met meer macht grensoverschrijdend gedrag vertoont. De ander ervaart dat in eerste instantie niet als storend of wil daar geen aandacht aan besteden. Tot het gevoel van veiligheid wordt aangetast.

Daarom is het goed aandacht te geven aan het volgende:

- erkennen dat dit grensoverschrijdend gedrag ook in de eigen gemeente voorkomt;
- bewustzijn dat alle gemeenteleden recht hebben op een veilige gemeente;
- vasthouden van de aandacht voor het onderwerp: op beleidsniveau regelmatig agenderen van 'veilig jeugdwerk' en 'veilige gemeente'; wat doen we, gaat het goed en wat kan beter;
- erop toezien dat in bijeenkomsten (gespreksgroepen, clubwerk, catechese, vieringen) zo nu en dan gebruikgemaakt wordt van activiteiten en werkvormen die bewustwording over veiligheid bij de gemeenteleden, van oud tot jong, vergroot.

We willen iedereen aanmoedigen aan te geven wanneer een situatie als onprettig wordt ervaren. Dat kan van persoon van persoon anders zijn. We denken dat het geen zin heeft een lijst van situaties en voorbeelden te noemen. Die is nooit volledig en kan de indruk wekken van een enorm probleem, terwijl dat er (hopelijk) niet is. Een praktisch hulpmiddel is in ieder geval bij de gesprekspartner te informeren of hij of zij zich op het gemak voelt.

Beleid

De Morgenster sluit aan bij het PKN-model dat is bedoeld voor plaatselijke gemeenten van de PKN als onderdeel van hun beleid voor een veilige gemeente.

De Morgenster wil een veilige gemeente zijn voor alle leden. Dat betekent dat de leden elkaar met respect behandelen en de mensen met speciale taken en opdrachten geen misbruik van hun machtspositie maken. In het bijzonder is hierbij te denken aan seksueel grensoverschrijdend gedrag, financiële malversatie, intimidatie en dreiging.

Concrete uitvoering van het beleid komt in ieder geval tot uiting in:

- de kerkenraad benoemt twee vertrouwenspersonen, een vrouw en een man, die bekend zijn voor en met de gemeenteleden, laagdrempelig te benaderen en die functioneren als 'ambassadeur' voor een veilige gemeente en veilig jeugdwerk;
- de kerkenraad past met het oog op een veilige gemeente een zorgvuldige selectie toe van vrijwilligers en stelt hun geschiktheid periodiek vast;
- de kerkenraad past de geheimhoudingsverklaring toe op de vertrouwenspersonen voor zover dat past binnen de wettelijke voorschriften;
- de kerkenraad
  - bespreekt het onderwerp met de nieuwe ambtsdragers en de andere nieuwe vrijwilligers,
  - agendeert het thema veilige kerk jaarlijks binnen de eigen vergadering,
  - doet jaarlijks navraag bij de geledingen of er signalen of geruchten zijn,
  - stelt een uitwerking vast die periodiek wordt geëvalueerd,
  - en informeert de gemeente periodiek.

Protocol

1. Algemeen

Van het beleid ter zake is een meldprotocol onderdeel. Het protocol geeft de gemeenteleden inzicht in wat er gebeurt als ze een melding doen. Het protocol is onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad opgesteld en is via de communicatiemiddelen van de gemeente gemakkelijk te vinden.

Gemeenteleden kunnen bij de vertrouwenspersonen van de kerkelijke gemeente terecht met hun vragen, vermoedens en meldingen. Vertrouwenspersonen kunnen ook bij vermoedens van misbruik binnen de gemeente proactief iemand benaderen.

Allereerst biedt de vertrouwenspersoon een luisterend oor. Afhankelijk van de situatie kan de vertrouwenspersoon verwijzen, bemiddelen en bijstaan in aangiftes en bij klachtenprocedures. Gemeenteleden kunnen ook terecht bij het moderamen (dagelijks bestuur) van de kerkenraad (voorzitter, scribe, voorzitter kerkrentmeesters, diaconie, andere leden). Bijvoorbeeld als ze een klacht over iemand willen indienen en geen gebruik willen maken van de vertrouwenspersoon.

2. Mogelijke signalen (wees zorgvuldig, niet alles duidt op grensoverschrijdend gedrag):

- Iemand wil niet meer met een activiteit meedoen en wil niet aangeven waarom.
- Iemand wil niet meer met een persoon te maken hebben en wil niet aangeven waarom.
- Iemand krijgt erg veel aandacht van iemand met een specifieke taak in de gemeente.
- Iemand zondert zich regelmatig af met een ander gemeentelid.
- Iemand wil graag alleen de crèche of een andere kinderactiviteit leiden.
- Iemand praat vaak over onderwerpen die met seks te maken hebben.

Belangrijk is in ieder geval om naar je intuïtie te luisteren. Heb je twijfels, spreek die dan uit. Het stroomschema is onderaan deze notitie opgenomen.

Leden van de commissie

Het profiel van de commissie dat ons voor ogen staat heeft de volgende elementen:

- is bekend met en in de gereformeerde kerk De Morgenster. Werkt in opdracht van maar niet namens de kerkenraad en handelt onafhankelijk. De leden hebben dan ook geen pastorale, financiële en/of bestuurlijke taken;
- heeft werk- en levenservaring die vervulling van de rol van nature ondersteunen;
- kan goed luisteren;
- is discreet;
- heeft gevoel voor het hanteren van procedures;
- ervaring met de rol van vertrouwenspersoon is een aanbeveling.

Werving

De kerkenraad meldt in De Schakel dat de vacatures worden opengesteld. Bij het zoeken naar geschikte kandidaten treedt dezelfde delegatie van de kerkenraad op als die bij vacatures ambtsdragers.

Na afronding van de werving informeert de kerkenraad de gemeente.

Benoeming

Benoeming vindt plaats door de kerkenraad nadat de voorgaande stappen zijn doorlopen.

Communicatie naar de gemeente

Via de Schakel in een bericht met de aanleiding, de bedoeling en het protocol in het kort.

3. Een melding bij de plaatselijke vertrouwenspersoon

